

2016

BILTEN 6

PSSS UŽICE

Jun. 2016.

30.06..2016.

SADRŽAJ BILTENA

Tema: Simptomi nedostatka hranljivih elemenata na biljkama krompira

- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo

Tema: Vreme i način đubrenje kruške

- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo

Tema: Bloč virus maline (RLBV)

- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema : Plesnivost lista paradajza

dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema: Nodularni dermatitis

dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo

Tema: Navodnjavanje šljive

- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo

Tema: Stanje kozarstva u Srbiji

- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac iz oblasti stočarstva

Tema: Rezidba kupine

- dipl.ing. Snežana Janjić

Tema: Umnožavanje pčelinjih zajednica

- Dipl.ing. Ana Prokić

Stanje useva - Ljubodrag Pantelić, dipl.ing

Prognoza i izveštavanje o prisustvu biljnih bolesti i štetočina: Zaštita useva krompira u zadnjoj dekadi juna

- dipl.ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik.

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“ UŽICE

- Dipl.ing, Miroslav Milivojević- direktor i stručni saradnik za stočarstvo
- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo
- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Bojana Nešić ,savetodavac za agroekonomiju
- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac za stočarstvo
- dipl.ing. Snežana Janjić, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Ana Prokić, savetodavac za voćarstvo
-

**50 GODINA SA VAMA
PSSS LIDER INFORMACIJA**

koji prati i implementira nove trendove i tehnologije u proizvodnji, specifičan sistem rada i implementacija novih znanja, leadersku poziciju znanja implementira u proizvodnju kod neposrednih proizvođača.

Kroz svakodnevno obavljanje svojih aktivnosti postajemo prepoznatljivo ime na tržištu znanja.

Spremni smo sa pružimo stručnu pomoć iz oblasti:

- ratarstva
- stočarstva
- voćarstva
- zaštite bilja
- kao i da otklonimo sve nedoumice u poljoprivrednoj proizvodnji
-

PSSS je sistem koji ima:

- 50 punih godina rada;
- 15 zaposlenih stručnjaka sa sedištem u Užicu
- Profesionalan stručni kadar koji jednostavno i brzo povezuje znanje sa praksom
- Ažuriranje novih stručnih informacija i znanja

Brz protok informacija od PSSS prema vama i obrnuto, omogućava efikasno rešavanje iskrslih problema!

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266 e- mail: pssuzice@sbb.rs

Simptomi nedostatka hranljivih elemenata na biljkama krompira

Upotrebom mineralnih hraniva u izbalansiranim odnosima može jedino dovesti do pravilnog rasta i razvoja biljaka.

Usled viška ili nedostatka nekog hranljivog elementa javljaju se određeni problemi koji se reflektuju na procese u zemljištu i biljci. Da bi se izbegle posledice nepravilne ishrane gajenih biljaka nužno je upoznati plodnost zemljišta putem laboratorijskih analiza.

Azot je bitan element jer se nalazi u mnogim produktima metabolizma biljaka krompira . Nedostatak ima za posledicu sporiji porast krompira , razvoj i opšti izgled biljke . Naime biljke su bledunjave, znatno manje nadzemne mase, a samim tim i smanjen rod. Upotrebom velikih količina azota forsira se razvoj nadzemne mase, usporava i umanjuje zametanje krtole, produžava se vegetacija, biljke su nežnije i osetljivije na mnoge bolesti, a u prvom redu najdestruktivniju bolest krompira plamenjaču.

Velike količine azota utiču na smanjenje sadržaja suve materije i skroba, veći sadržaj redukujućih šećera i lošije čuvanje krompira tokom skladištenja.

Nedostatak fosfora je izražen na kiselim, siromašnim zemljištima i ako je blokiran od strane gvožđa.

Simptomi su jako izraženi na listovima. List je tamno zelene boje, bez sjaja. U ekstremnim situacijama na obodu lista se javljaju ljubičaste pege. Biljke su često znatno nižeg porasta, naročito na siromašnim i slabo strukturnim zemljištima pri nižim temperaturama. Problem nedostatka fosfora se rešava upotrebom optimalnih količina mineralnih đubriva, tomas fosfata i preko folijarnih đubriva.

Za kalijumom je posebna potreba od strane krompira. Kalijum se na lakim zemljištima lako ispira, a na teškim blokira. Nedostaci su najznačajniji u drugoj polovini vegetacije. Nedostatak se manifestuje pojavom tamno zelene boje , mezofila lista i žućkaste do tamno smeđe boje po obodu lista. Ispod braonkaste boje dolazi do izumiranja tkiva, list dobija grubu površinu i počinje da se uvija. Usled nedostatka kalijuma krtole su osetljive na tamne pege i teže se čuvaju.

Nedostatak mangana se najčešće javlja na lakim, peskovitim zemljištima gde je pH preko 5,5. Visoke temperature i suše stimulišu izražajnost simptoma na vršnom delu biljke i mladom lišću koje se počinje uvijati. Tkivo između nerava postaje žućkasto sa mnogobrojnim crnim nekrotičnim pegama duž nerva. Pri većem nedostatku uz pojavu suše i visoke temperature listovi slabe, suše se i opadaju.

Nedostatak magnezijuma se sreće na kiselim i alkalnim zemljištima. Posledice nedostatka su posebno izražene na peskovitim zemljištima. U sušnim periodima nedostatak se manifestuje u bledo – žutom izgledu biljke i žućenju donjeg lišća. Deo lista između nerava menja boju u svetlo žutu, a kasnije se javljaju i braon pege. Nakon nekroze lišće ostaje zeleno po obodu, ali vremenom postaje lomljivo .

Velike doze kalijuma izazivaju blokadu magnezijuma.

Ljubodrag Pantelić. Dipl.ing.

Vreme i način đubrenje kruške

Kruške se mogu djubriti u svačetiri godišnja doba, ali se to najčešće čini u jesen , rano u proleće i tokom leta. Jesenje i prolećnje djubrenje se praktikuje od davnina dok se letnje preporučuje u novije vteme.

U Jesen svake godine , obično u drugoj polovini oktobra ili prvoj polovini novembra , na hektar krušaka se rasturi 400 – 600 kg kompleksnog NPK djubriva . Tačna količina , vrsta djubriva i odnos elemanata u djubrivu određuju se na osnovu hemijske analize plodnosti zemljišta, koja treba da je uradjena u poslednje 3 godine. Orjentacione norme treba primeniti samo dok se ne izvrši **analiza zemljišta**. Da li će se rasturiti 400, 450, ili 600 kg po hektaru zavisi od gustine zasada, starosti i iscrpljenosti stabala krušaka i dr. Zatim se ta djubriva zaoravaju sa korovskim biljkama kao zelenišem na dubinu 10 – 14 cm. Radi održavanja nivoa humusa na najmanje 3% , treba svake treće jeseni (zajedno s mineralnim djubrivima) rasturiti 30 000 kg stajnjaka po hektaru.

Ukoliko se iz bilo kojih razloga u jesen ne može obaviti navedeno djubrenje , onda se ono može izvršiti tokom zime u decembru ili najkasnije do sredine januara , ukoliko vremenske prilike budu dozvolile.

Rano u proleće u prvoj polovini marta na hektar krušika rasturi se 200 – 400 kg KAN- a ili amonijum – sulfata , pa se zemljište potanjira.

Tokom druge polovine aprila ili prve polovine maja , ako se na kruškama i pored đubrenja primete simptomi nedostatka azota, vršise prihranjivanje sa 50 do 120 kg ureje po hektaru , pa se zemljište podrije ili izfrezeruje.

Leti –u junu pa i u julu, ako se primete simptomi gladovanja krušaka za pojedinim hranljivim elementima, ili ako se njihov manjak ustanovi folijarnom dijagnozom , odnosno analizom lišća , vrši se folijarna prihrana ili djubrenje preko lista. Ovo djubrenje se najčešće izvodi mikroelementima koji biljci nedostaju, ito u više navrata u razmaku od 10 do 14 dana. U poslednje vreme na tržištu se pojavljuje veliki broj vrlo efikasnih folijarnih

djubriva. Naravno sva ona imaju svoju primenu . Treba se opredeliti za ono koje je neophodno našoj biljci uz pristupačnu cenu. Ova djubriva najčešće pored mikroelemenata sadrže i azot , fosfor i kalijum.

Andrija Radulović, dipl. ing.

Bloč virus maline (RLBV)

Stručnjaci *Instituta za voćarstvo u Čačku* obavili su ispitivanje na području Ivanjice i Arilja uticaja novootkrivenog virusa maline na prinose i kvalitet plodova ovog voća. I u drugim opštinama Zlatiborskog okruga u 2016. godini nastavlja se ispitivanje ovog virusa.

Dosadašnja ispitivanja *Instituta za voćarstvo* su pokazala veliku prisutnost *Bloč virusa maline*, koji bi se mogao nazvati i virusom *zamrljanosti lista*.

Ono što je interesantno takve simptome na izdancima i listovima pripisivane su štetnom dejstvu *eriofidne grinje*. Korišćene su značajne količine *akaricidnih sredstava*, međutim, efekat dejstva je izostao. Bukvalni prevod naziva ovoga virusa sa engleskog jezika jeste *zamrljanost lista maline*.

Prvi simptomi su difuzno žutilo po listu, list nema zdrav izgled, primećeno je i da se smanjuje plod maline. Plodovi sa takvih izdanaka su dosta slađi.

Detekcija i identifikacija virusa se nastavlja na terenu. Za širenje novih zasada koristiti zdrav sertifikovan materijal. Na malini je detektovano oko 15 virusnih oboljenja tako da zdrav bezvirusan sadni materijal je preduslov uspešne proizvodnje.

Zorica Lazić, dipl.ing.

Plesnivost lista paradajza PROUZROKOVAČ FULVIA FULVA

Fulvia fulva je gljivično oboljenje koje se javlja na paradajzu, isključivo na onom koji se gaji u zaštićenom prostoru (plasticima i staklenici). Uzrok pojave ovog oboljenja je visoka vlažnost, tako da se obično javlja u plasticima gde se ne provetrava dovoljno. Ovo oboljenje može dovesti do značajnog smanjenja prinosa.

Simptomi se prvo javljaju na starijem lišću, a kasnije se prenosi na gornje, mlađe. Simptomi na licu lista su u vidu svetlozelenih ili žutih pega sa nejasnim ivicama, u okviru kojih je na naličju lišća maslinasto zelena somotasta prevlaka koja se sastoji od konidija. Zaraza se širi sporama. Zaraženi listovi se suše i opadaju. Na stablu i plodu pojava simptoma je retka.

Fulvia fulva se održava u zemljištu kao saprofit ili na biljnim ostacima u vidu sklerocija i konidija. Optimalna temperatura za klijanje konidija je 25 °C, u kapi vode ili pri visokoj relativnoj vlažnosti vazduha preko 85 %.

Suzbijanje parazita:

Osnovna mera je uništavanje zaraženih biljnih ostataka u plasticima i na taj način se smanjuje potencijal zaraze za narednu godinu. Redovno provetravanje i maksimalno osvetljavanje plasticima, kako relativna vlažnost vazduha ne bi bila veća od 85%. Sadnja u optimalnom sklopu kako ne bi došlo do zasenjivanja. Zalivanje obaviti u ranim, jutarnjim

časovima. Ukoliko je ostvarena infekcija, donje zaraženo lišće treba ukloniti sa biljke i onda obaviti tretman fungicidima.

Registrovani preparati u našoj zemlji su:

-Ortiva opti 480 SC (a.m. hlorotalonil+azoksistrobin) u količini od 2-2,5 l/ha (20-25ml u 4-5l vode na 1a) primenom pre uslova za zaražavanje i primenjuje se u zatvorenom prostoru, karenca je 3 dana;

-Signum (a.m. boskalid +piraklostrobin) u količini od 0,7 kg/ha (7g u 4-5l vode na 1a) primenom na početku infekcije, drugi i treći tretman nakon 7 -10 dana, posle prvog odnosno drugog tretmana, karenca za ovaj preparat je 14 dana.

Milena Ćirić, dipl.ing.

Nodularni dermatitis

NODULARNI DERMATITIS (Lumpy Skin Disease) je virusno oboljenje goveda sa simptomima groznice, depresije i iscrpljenosti, sa čvorovima i edemima na koži, uvećanim limfnih čvorovima, čvorićima na sluzokožama, iscedkom iz nosa i očiju, opadanjem mlečnosti, hromosti i pojavom otoka na nogama. Klinički znaci su izraženiji kod mlečnih grla i mlade teladi.

Nodularni dermatitis (ND) je endemski prisutan u Africi i na Srednjem istoku, odakle se 2013. godine proširio na Tursku. Od sredine 2015. godine, bolest se javlja u Grčkoj, da bi se u aprilu 2016. godine proširila na Bugarsku i Makedoniju.

Osim zdravstvenog aspekta bolest ima značajan ekonomski uticaj usled proizvodnih gubitaka kod životinja (pad mlečnosti, smanjen kvalitet kože), ograničenja kretanja prijemčivih životinja i restriktivnih trgovinskih mera koje su na snazi u zaraženim područjima.

Prenošenje: Virus se uglavnom prenosi mehaničkim putem, preko insekata kao vektora bolesti (komarci, muve, krpelji i dr.), a može se preneti direktnim ili indirektnim putem i veštački preko kontaminiranih igala, nekada vetrom ili vozilima. Specifičnost karakteristika i vrsta vektora varira između područja i zemalja i nije dovoljno proučena. Kada su vektori prisutni u području, njihovo širenje je brže u periodu povećane aktivnosti insekata, u vlažnim i toplim uslovima, u toku letnjih i jesenjih meseci. Ova bolest se takođe može prenositi preko kontaminirane hrane, vode i opreme. Virus ND nije patogen za čoveka.

Klinički znaci i dijagnoza: Kožni čvorići su prečnika 5-50 mm (okruglog oblika, izdižu se iznad površine kože) i obično se pojavljuju 2 dana posle pojave groznice, na koži glave, vrata, vimena, genitalija i nogu. Broj nodula može biti toliki da prekriju celu površinu kože, ili se mogu pojaviti samo sporadično.

Čvorići mogu nestati posle izvesnog vremena ili ulcerisati ostavljajući posledično kraste i ožiljke.

Klinička dijagnoza se potvrđuje laboratorijskim ispitivanjima uzoraka krvi i tkiva poreklom od lezija kože.

Tretman i lečenje: Ne postoji specifični tretman i lečenje protiv ND.

Nebojša Đurić, dipl.ing.

Navodnjavanje šljive

Navodnjavanje šljiva je agrotehnička mera koja treba da obezbedi zonu korenovog sistema dovoljnim količinama vode. Navodnjavanje uz druge agrotehničke mere osigurava redovnu i obilnu rodost i visok kvalitet plodova.

Navodnjavanje utiče na osobine zemljišta na mikroklimu prizemnog sloja vazduha i na snabdevanje šljive potrebnim količinama vode i ugljendioksida. Navodnjavanje menja toplotne, fizičke, hemijske i biološke osobine zemljišta. U toku leta vlažno zemljište je hladnije a za vreme hladnog perioda godine toplije od suvog.

Za navodnjavanje su pogodna strukturalna zemljišta u kojima voda ponire brzinom od 15-25 cm na čas. Navodnjavanje podstiče aerobne mikrobiološke procese a i manja su temperaturna kolebanja, pa su ređe pojave tavnih i poznih mrazeva.

Pri pravilnom navodnjavanju šljiva se snabdeva optimalnim količinama vode. U takvim uslovima intenzitet fotosinteze i prirast mladara se povećavaju, rodost postaje obilna i redovna, kvalitet plodova se poboljšava. Zalivanjem se podstiče oslobađanje ugljendioksida iz zemljišta i tako stvaraju povoljni uslovi za fotosintezu.

Šljiva dolazi odmah posle jabuke po potrebnosti vode za normalno uspevanje i plodonosnost. Povoljni uslovi za uspevanje sorti domaće šljive vladaju u zemljištima u kojima voda zauzima 70- 80% vodnog kapaciteta u periodu od početka vegetacije do sazrevanja plodova.

Da bi šljivi stajala na raspolaganju uvek potrebna količina vode, lakša zemljišta treba zalivati češće, ali manjim zalivnim normama, nego srednje teška i teška. Zasad šljive pod obilnim rodost troši više vode nego šljivik koji je slabije rodost. Orjentacione godišnje potrebe količine padavina zavisi od srednje vegetacione temperature (maj-septembar) područja u kome se ona gaji. Pri temperaturi od 16⁰C potrebno je 700 mm padavina, a za svaki stepen uvećanja temperature potreba za vodom ravnomerno raste za 80 mm.

Navodnjavanje šljive treba obaviti pre nastupanja deficita vlage. Šljiva treba uvek da bude obezbeđena dovoljnom količinom vode, a naročito u toku takozvanih kritičnih fenofaza: zametanja plodova 12-14 dana posle precvetavanja, obrazovanja koštice(20-30 dana posle precvetavanja), početak formiranja cvetnih pupoljaka i 15-20 dana pre nastupanja botaničke zrelosti plodova. Pošto je period do sredine juna obično obezbeđen dovoljnim količinama padavina, potrebno je da za pozne sorte šljive obezbediti zalivanje od sredine juna do kraja avgusta.

Norma zalivanja šljive zavisi od visine i rasporeda padavina od osobina zemljišta i načina njegovog održavanja, od sorte i podloga, od gustine i starosti zasada, kao i od visine prinosa. Za jedno zalivanje koristi se oko 50 mm vode ili 500m³/ha.

Kritični meseci za navodnjavanje su jul i avgust i to od 2-4 zalivanja koji mogu da obezbede obilnu i redovnu rodnost i visok kvalitet plodova.

Nebojša Brzaković, dipl. Ing.

Stanje kozarstva u Srbiji

U našim uslovima koze se u većini slučajeva gaje ekstenzivno, mada ima tendencija ka intenziviranju ove proizvodnje. Koze se uglavnom gaje u brdsko-planinskim, manje privredno razvijenim područjima, sa oskudnim ili skromnim izvorima hrane. Ishrana koza, naročito visokoproduktivnih, danas za naše odgajivače predstavlja veoma aktuelan problem, a razlog za to je nedovoljno poznavanje njihovih potreba za hranljivim materijama za ostvarenje visoke proizvodnje. Prema postojećoj evidenciji po opštinama i saznanju sa terena, kao i na osnovu grubih procena, može se pretpostaviti da se danas u Srbiji gaji oko 120.000 koza. **Rasni sastav.** Prema rasnom sastavu, najmanje je koza rase Alpino (oko 2-3%). Domaća bela koza zastupljena je sa oko 15%, raznih tipova meleza ima oko 35%, a toliko ima i koza balkanskog tipa nižih područja, dok koza balkanskog tipa viših područja ima oko 12%, od ukupnog broja koza. Smer proizvodnje naših koza je mleko-meso, a mleko je uglavnom prioritarno.

Ovo posebno važi za ona gazdinstva kojima je proizvodnja kozijeg mleka prihvatljivija nego gajenje krava ili ovaca, iako kozje mleko (za razliku od ostalih vrsta mleka), i dalje nije pod zaštitom određenih zakonskih stimulativnih mera. Sve veće interesovanje za gajenje koza dovelo je do potražnje visokoproduktivnih koza, jer veliki broj zainteresovanih želi da primeni intenzivniji sistem gajenja koza. Međutim, nestašica kvalitetnih priplodnih koza danas u Srbiji dovodi do toga da zainteresovani za gajenje počinju ovu proizvodnju s malim brojem grla. Osim toga, u praksi se javlja problem što se ishrana, smeštaj, oprema i uslovi gajenja poistovećuju s potrebama ovaca, što je nepravilno. Takvo shvatanje stvara negativne

posledice i slabije rezultate u proizvodnji, posebno kada se radi o visokomlečnim rasama koza. Rasa koja je u ekspanziji u našoj zemlji **Francuska alpska koza (alpino)**. Francuska alpska koza nastala je u Francuskoj pre više od 50 godina planskom selekcijom na povećanu mlečnost, pri čemu je i najrasprostranjenija rasa u ovoj zemlji. Ova rasa koza se odlikuje veoma dobrom razvijenošću tela. Telo je pokriveno kratkom dlakom žutosmeđe ili riđe boje sa crnom prugom duž leđne linije što je i osnovna rasna karakteristika. Telesna masa odraslih alpino koza kreće se od 50 - 70 kg, a jarčeva 80 – 100 kg. Ova rasa koza se odlikuje i dobrom plodnošću, pri čemu u proseku daje oko 1,8 jaradi, a takođe, smatra se veoma pogodnom za vanezonsko parenje, odnosno za dobijanje jaradi u toku cele godine. Mlečnost je veoma dobro izražena, tako da koze u proseku u laktaciji koja traje oko 280 dana, daju preko 700 litara mleka. Veoma dobra osobina ove rase koza je i ta da se pored visoke mlečnosti i plodnosti, dobro prilagođava različitim klimatskim uslovima kao i tipovima gajenja. Dobro se prilagođava gajenju i na visokim planinskim područjima, pa je zbog toga izvožena u mnoge zemlje sveta, gde je poslužila za ukrštanje sa drugim rasama koza radi stvaranja mlečnijih tipova koza. Ova rasa koza je uvožena i u našu zemlju radi oplemenjivanja naših koza. Međutim, danas na terenu u sasvim malom procentu se mogu sresti alpino koze u čistoj rasi.

Ekonomičnost neke proizvodnje pa i zasnivanje kozarske proizvodnje, u mnogome zavisi od mnogobrojnih faktora i problema sa kojima je zainteresovano domaćinstvo suočeno pri njenom zasnivanju.

To se pre svega odnosi na:

određivanje veličine stada,

izgradnju objekata ili adaptaciju već postojećih,

izbora i sistema gajenja koza,

smera proizvodnje (mleko-meso ili drugi), kao i

mogućnosti plasmana i prodaje kozjih proizvoda (mleko, sir, jarad, koža, stajnjak i dr).

Najznačajniji uslov pri opredeljenju nekog domaćinstva za gajenje koza, jeste mogućnost obezbeđenja hrane u toku cele proizvodne godine. Na osnovu ovoga određuje se i broj koza koje će se odgajati. Ukoliko domaćinstvo može da za potrebe ishrane koza, obezbedi dovoljnu količinu krmne hrane sa sopstvenih površina zemljišta (naročito za zimski period), to u mnogome utiče na rentabilnost ove proizvodnje. Pogotovu, ukoliko budući odgajivač poseduje i zemljište za proizvodnju žitarica, za koncentrovanu hranu. U toku letnjeg perioda ishrane, treba voditi računa tj planirati (u zavisnosti od sistema gajenja) mogućnost ispaše koza na okolnim terenima (štalsko-pašni sistem uzgoja).

Drugi bitni činilac koji utiče na zasnivanje ove proizvodnje jeste i izgradnja objekata, kao i njihovo opremanje. Kakav će objekat biti, zavisi u mnogome od rasnog sastava koza kao i od sistema uzgoja (intenzivni sistem zahteva odgovarajuće uslove i opremanje objekata). Domaćinstvo koje već poseduje stariji objekat, može u sopstvenoj režiji izvršiti njegovu adaptaciju. Odnosno uz manja ulaganja i uz učešće ličnog rada, treba da ga prilagodi potrebama pravilnog uzgoja koza. To znači, da u njemu treba da obezbedi ugradnju opreme za ishranu kao i napajanje koza. Što se tiče ekonomske dobiti od kozarske proizvodnje, u mnogome zavisi od smera proizvodnje i rasnog sastava koza. Ukoliko domaćinstvo poseduje sve napred navedene uslove, a želi da se opredeli za smer proizvodnje mleko-meso, onda treba da se opredeli za uzgoj naše domaće bele koze, kao mlečnog tipa. Na taj način proizvodnjom, odnosno dobijanjem većih količina mleka i njegovom direktnom prodajom (mlekarama) ili preradom u pojedine proizvode (u sir koji je tražen na tržištu), odgajivači mogu ostvariti značajna sredstva. Ako se u obzir uzme i mogućnost prodaje jaradi (s obzirom da je plodnost ove koze u proseku 1,8 jaradi po kozi), onda se i putem njihove prodaje, bilo kao jarad do 3 meseci uzrasta ili kao priplodni materijal, može ostvariti ekonomičnost ove proizvodnje. Dobit od zasnivanja kozarske proizvodnje, u većoj meri može se povećati poboljšanjem rasnog sastava koza (mogućnost nabavke alpino koza), proširenjem farme kao i boljom organizacijom proizvodnje.

Dejan Stanković, dipl.ing.

Rezidba kupine

Rezidba kupine je neophodna agrotehnička mera kojom se obezbeđuje redovna obilna rodost i dobar kvalitet plodova. Bez obzira kada je obavljena sadnja, u proleće ili u jesen, u proleće se sadnica skрати na 20-30 cm a ako su izdanci slabiji (tanji), onda se skрати na 15-20 cm. Time se podstiče razvoj korena i adventivnih pupoljaka iz kojih treba da izrastu što jači izdanci. U toku vegetacije izdanci obično dostižu 2-3 metra visine. Radi pravilnog razvika žbuna preporučuje se da se avgusta meseca do osnove saseku prošlogodišnji izdanci, kako bi ovogodišnji imali više svetlosti i prostora za rasteenje.

Rezidba kupine u rodu obavlja se u dva navrata : u proleće i posle berbe. Prolećna rezidba izvodi se kada vremenske prilike dozvoljavaju i prođe opasnost od prolećnih niskih temperature a to je u našim ekološkim uslovima krajem marta. Tada prvo treba izvršiti proređivanje izdanaka, pri čemu se nedovoljno razvijeni i oštećeni izdanci uklanjaju do zemlje. Na slabijim žbunovima koji uspravno rastu, za rod se ostavlja 5-6 izdanaka, a na bujnim žbunovima 8-12. Ako se kupina gaji po sistemu žive ograde, onda se proređivanje vrši tako što se na svaki dužni metar ostavi 8-12 izdanaka, u zavisnosti od sorte i razvijenosti izdanaka. Ostavljeni izdanci koji će iste vegetacije dati rod skraćuju se na visini 1,50-1,80 m, što sve zavisi od njihove bujnosti. Tokom vegetacije kupina obrazuje mnogo prostranih

prevremenih izbojaka mladara, tako da se već u toku leta jako razgrana. Ovo razgranjavanje je naročito izraženo kada su leta sušna. Ovi prevremeni izbojci se rezidbom skraćuju a neki se zakinu .

Posle završene berbe kupina treba u osnovi saseći sve prošlogodišnje izdanke koji su u ovoj godini doneli rod. Tom prilikom treba odstraniti sve oštećene I suve izdanke, izneti ih iz kupinjaka I spaliti.

Snežana Janjić, dipl.ing.

Umnožavanje pčelinjih zajednica

Pčelari pristupaju povećanju broja pčelinjih društava u cilju nadoknade zimskih gubitaka, eventualnog povećanja pčelinjaka kao i pripreme rojeva za tržište koji predstavljaju prihod pčelinjaku.

Postoji mnogo načina umnožavanja pčelinjih zajednica, a svaki pčelar se opredeljuje za one koji njemu najviše odgovaraju. Seleći pčelari formiraju radije paketne nego klasične rojeve, ali ako se ipak odluče za klasične, to rade tako što od proizvodnih zajednica oduzimaju poneki ram za leglom, pa od materijala iz više košnica naprave novo društvo.

Stacionarni pčelari imaju mogućnost da od svake proizvodne zajednice formiraju roj. Oni najčešće iz plodišta oduzmu tri rama legla i dva sa hranom, zajedno sa pripadajućim pčelama koje smeste u novu košnicu i na taj način dobiju roj, u koji uvode mladu sparenu maticu. Umesto oduzetih ramova, staroj zajednici se dodaju ramovi sa satnim osnovama ili već izgrađenim, nezaleglim saćem iz medišta. Time je obnovljeno plodišno saće starog društva, smanjena njegova brojčana snaga, a rojevski nagon potisnut na duže vreme. Ovakvo formirane rojeve treba negovati. Prvih dana po formiranju, potrebna im je voda, jer oni nemaju pčele izletnice koje bi donele. Hranu za tekuću potrošnju najjednostavnije je obezbediti postavljanjem ramske hranilice sa oplemenjenom pogačom. Prostor u njima se širi postepenim dodavanjem ramova sa satnim osnovama. Povremeno se vrši i procena kvaliteta matica u roju, na osnovu količine i stanja legla. Ako se oceni da je matica nekvalitetna treba je odmah zameniti drugom.

Određen broj pčelara se opredeljuje za neki od načina formiranja roja u staroj zajednici, bez slabljenja njene snage. To se vrši uvođenjem još jedne mlade matice odnosno pretvaranjem jednomatične zajednice u privremeni dvomatični sistem. Ovi postupci, u literaturi opisani kao „Peletov način“, zasnovani su na ideji formiranja drugog odgajivačkog centra u istoj košnici. Iz plodišta se u jedan medišni nastavak prenese deo ramova sa leglom, hranom i pripadajućim pčelama. Taj nastavak se privremeno odvoji od stare zajednice

pregradom (poklopna daska, pregradna daska sa mrežom...), na kojoj se otvara leto. Ovako formiranom roju dodaje se kavez sa mladom, već sparenom maticom ili zreo matičnjak. Kad se mlada matica stabilizuje i pčele počnu poklapati njeno leglo, vreme je da se pregrada zameni matičnom rešetkom. Tako su formirana dva odgajivačka centra u istoj košnici, odnosno jednomatična zajednica prerasta u dvomatično društvo koje se veoma brzo razvija, bez pomoći pčelara, a mogućnost pojave rojevog nagona u takvoj zajednici je u potpunosti eliminisana. Nakon petnaestak dana, pčelar zameni mesta plodištima, tako što nastavak sa rojem postavi na podnjaču, a plodište sa starom maticom iznad medišta. Ovim zahvatom u osnovnoj zajednici je promenjena matica i obnovljeno plodišno saće.

Ana Prokić dipl.ing.

Stanje useva

Očekuje se žetva ozimog ječma za 15 dana u nižim područjima. Pšenica se nalazi u fazi mlečne zrelosti i dobre je kondicije. Kukuruz je dobrog stanja. Krompir se nalazi u fazi porasta stabla- do cvetanja, obavezno uraditi zaštitu od bolesti i štetočina obzirom na vremenske okolnosti. Česta pojava kiša odlaže košenje livada što će imati za posledicu lošiji kvalitet kabaste hrane.

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Zaštita useva krompira u zadnjoj dekadi juna

ZAŠTITA SE SPROVODI U CILJU SUZBIJANJA:

1. PROUZROKOVAČA PLAMENJACE KROMPIRA (Ph. infestans)

Usevi krompira su u fazi cvetanja i sklapanja redova. U ovoj fazi razvoja krompira je karakteristično slabije provetravanje između redova. Značajne oscilacije između dnevnih i noćnih temperatura utiču na formiranje rose i njeno duže zadržavanje na lišću. Ovakvi uslovi i učestale kišne padavine povećavaju rizik od pojave i širenja plamenjace krompira (Ph. infestans). Za zaštitu se preporučuju sledeći fungicidi:

- CUPROXAT u dozi 2,0 l/ha
- FUNGURAN u dozi 2,0 kg/ha
- CUPROZIN 35WP u dozi 2,75 kg/ha
- ANTRACOL u dozi 1,8-2,0 kg/ha
- DAKOFLO u dozi 3,0 l/ha
- MANKOGAL-80 u dozi 2,5 kg/ha
- DITHANE M- 70 u dozi 2,5-3,0 kg/ha
- RIDOMIL GOLD MZ 68 WP u dozi 2,5 kg/ha
- FUZIJA u dozi 2,5 l/ha
- CURZATE M WG (ili CURZATE R WG) u dozi 3,0 kg/ha
- EQUATION PRO WG u dozi 0,4 kg/ha
- CONSENTO u dozi 1,8-2,0 kg/ha

- REVUS 250 SC u dozi 0,5-0,6 l/ha

Primenom preporučenih fungicida postiže se i zaštita od antraknoze – crne pegavosti (prouzročivač *Alternaria solani* i *Alternaria alternata*) koja se učestalo javlja u prethodnom periodu.

2. KROMPIROVE ZLATICE (*L. decemlineata*)

Zaštita se može obaviti sa nekim od preporučenih sredstava:

- MOSPILAN (ili TONUS ili AFINEX) u dozi 250 gr/ha
- ACTARA u dozi 70 gr/ha
- CONFIDOR 200 SL u dozi 300 ml/ha
- CALYPSO 480 SC u dozi 100 ml/ha
- CORAGEN u dozi 50-60 ml/ha

Preporučeni insekticidi se mogu primeniti kada se iz jaja na naličju lista izleglo 30-40% larvi, pri čemu su najosetljivije mlade larve L1 i L2.

NAPOMENA: U slučaju vremenskih nepogoda praćenih gradom i oštećenjima krompira, potrebna je što pre izvršiti zaštitu takvih biljaka korišćenjem prevashodno nekog od bakarnih sredstava, jer je oštećena biljka mnogo podložnija napadu plamenjače i drugih oboljenja.

Milenko Gavrilović, dipl. ing.

AGRO PONUDA BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Izveštaj PSSS Užice za II kvartal - agro ponude. U toku II kvartala objavljeno je 50 agroponuda na sajt www.agroponuda.com, od čega je realizovano 10 agroponuda.

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite stranicu <http://www.agroponuda.com/> ili nam se obratite ako želite nešto da oglasite da prodajete ili kupujete.

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

Cene žive stoke u Srbiji 20-26.06.2016

Cene žive stoke na stočnim pijacama				Klanične cene žive stoke			
Životinje	težina	rasa	Dominantna cena	Životinje	težina	rasa	Dominantna cena
Dviske	Sve	Sve	130-200	Bikovi	Preko	HF	225

	težine	rase			500kg		
Jagnjad	Sve težine	Sve rase	200-300	Bikovi	Preko 500kg	SM	220-255
Jarad	Sve težine	Sve rase	150-230	Jagnjad	Sve težine	Sve rase	210-290
Junad	preko 480kg	SM	220-240	Junad	Do 300kg	Sve rase	
Junad	350-480kg	Sve rase	220	Junad	350-480kg	Sve rase	210-250
Bikovi	Preko 500kg	SM	220	Junad	Preko 480	Sve rase	220-230
Krave za klanje	Sve težine	SM	140-150	Krave za klanje	Sve težine	SM	140-180
Krmače za klanje	Preko 130kg		90-130	Krmače za klanje	Sve rase		90-100
Ovce	Sve težine	Sve rase	100-160	Ovce	Sve težine	Sve rase	120-150
Prasad	16-25kg	Sve rase	130-240	Prasad	16-25kg	Sve rase	130-180
Prasad	Do 15kg	Sve rase	130-210	Prasad	Do 15kg	Sve rase	180
Tovljenici	80-120kg	Sve rase	110-140	Tovljenici	80-120kg	Sve rase	110-154
Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	90-150	Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	100-120
Telad	80-160	SM	360-380	Telad	80-160	SM	330-440
Koze	Sve	Sve	100-150	Šilježad	kg	Sve	160

	težine	rase					
--	--------	------	--	--	--	--	--

Cene žitarica i stočne hrane na produktnoj berzi 20-24.06..2016.god. u Srbiji.

Kukuruz	pšenica	Soja	Suncokretova sačma 33%
21.78-22.55 din/kg	19.80 din/kg	din/kg	Din/kg

Cene povrća u Srbiji kvantaške pijace zaključno sa 20-26.06.2016.god.

Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg	Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg
Boranija	80-100		
Brokoli	100	Luk beli	200
Grašak	60	Luk crni mladi	20-22
Karfiol	50	Luk crni	30-35
Krastavac	35-40	Paprika babura	65
Krompir	30	Paprika šilja	60-70
Patlidžan		Paradaiz	60-80
Pasulj beli	160-200	Tikvice	20-30
Praziluk		Zelena salata (komad)	20
Spanać	170	Šargarepa	40

Cene voća u Srbiji sa kvantaške pijace 20-26.06.2016.god.

Vrsta	Jedinica mere din/kg	Vrsta	Jedinica mere din/kg
Jabuka -Ajared	60-70		
Jabuka Delišes	60-70	Nektarina	60
Jabuka –G.Smith	70-75	Orah	700
Kruška	100-200	Grožđe crno	
Breskva	60-65	Kajsija	70-140
Jagoda	190	Šljiva	60-100

Izdavač:

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“ DOO Užice

Tiraž:

300 primeraka